

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/28/2020
Identifikačné číslo spisu: 1313229214
Dátum vydania rozhodnutia: 28.07.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1313229214.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a sudcov JUDr. Mariána Sluka, PhD. a JUDr. Martina Holiča, v spore žalobcov 1/ Mgr. V. I., bytom I. Z., R. XXX/XX, zastúpenej JUDr. Marekom Hudecom, advokátom, Advokátska kancelária Hudec s.r.o., Bratislava, Lazaretská 23, 2/ C. I., bytom Č., F. X, zastúpeného Advokátskou kanceláriou Gavorová a partner, s. r. o., Bratislava, Lombardiniho 22B, proti žalovanému K. P., bytom D., K.R. XXXX/X, zastúpeného Advokátskou kanceláriou Malata, Pružinský, Hegedúš & Partners s. r. o., Bratislava, Mlynské nivy 10, o určenie neplatnosti právnych úkonov, vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 19C/276/2013, o dovolaní žalobkyne 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 7. marca 2019 sp. zn. 9 Co/206/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III rozsudkom zo dňa 20. októbra 2016 č. k. 19C/276/2013 - 552 zamietol žalobu žalobcov 1/, 2/, ktorou sa voči žalovanému domáhali určenia, že právne úkony: zmluva o pôžičke uzavretá dňa 25.januára 2010 medzi C. I. a K. P., vyhlásenie povinnej osoby o uznaní dlhu a vyhlásenie osoby povinnej, o výslovnom súhlase, aby v prípade nesplnenia záväzkov zo zmluvy o pôžičke uzavretej dňa 25.januára 2010 sa notárska zápisnica stala exekučným titulom podľa § 41 ods. 2 Exekučného poriadku a to na celý jej hnutelný aj nehnuteľný majetok, spísané vo forme notárskej zápisnice R. X/XXXX, R. XXXX/XXXX, R. XXXX/XXXX zo dňa 25. januára 2010, napísanej na Notárskom úrade notára JUDr. X. N., notárom JUDr. X. N., so sídlom v D., W. XXA, sú neplatné.

1.1. V odôvodnení súd uviedol, že ak má byť žaloba o určenie, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, úspešná, musia byť z procesného hľadiska splnené dve podmienky: po prvé, strany sporu musia mať vecnú legitimitáciu a po druhé, žalobcovia musia mať na požadovanom určení naliehavý právny záujem. Žaloba o určenie neplatnosti právnych úkonov teda zmluvy o pôžičke zo dňa 25. januára 2010 medzi C. I. a K. P. a vyhlásenie povinnej osoby o uznaní dlhu a vyhlásenie osoby povinnej, o výslovnom súhlase, aby v prípade nesplnenia záväzkov zo zmluvy o pôžičke uzavretej dňa 25. januára 2010 sa

notárska zápisnica R. X/XXXX, R. XXXX/XXXX, R. XXXX/XXXX zo dňa 25. januára 2010, stala exekučným titulom, podaná žalobkyňou 1/ nespĺňala zákonné predpoklady na to, aby súd takejto mohol vyhovieť s poukazom na absenciu aktívnej vecnej legitímácie ako aj naliehavého právneho záujmu.

1.2. Okresný súd poukázal na. § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka, z ktorého je zrejmé, že záväzky jedného alebo oboch manželov za trvania manželstva neboli predmetom bezpodielového spoluvlastníctva manželov a pasívna solidarita manželov je stanovená iba pre právne úkony týkajúce sa vecí v ich bezpodielovom spoluvlastníctve. Preto ak zmluvu o pôžičke za trvania manželstva uzavrel iba jeden z manželov, je zo zmluvy o pôžičke zviazaný a oprávnený len ten z manželov, ktorý ju ako dlžník uzavrel a k jej platnosti nebol potrebný súhlas druhého manžela v zmysle § 145 ods. 2, pretože zmluvou o pôžičke sa peniaze do bezpodielového spoluvlastníctva manželov iba nadobúdajú. Iba v prípade, ak by zmluvu o pôžičke uzavreli ako dlžníci obaja manželia, sú zo zmluvy oprávnení a zviazaní spoločne a nerozdielne len v prípade, že to bolo dohodnuté (§ 511 Občianskeho zákonníka); inak by išlo o záväzok delený medzi nich rovnakým dielom. (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 143/2008).

1.3. Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie vyvodil, že účastníkmi zmluvy o pôžičke zo dňa 25. januára 2010 v zmysle § 657 a nasl. Občianskeho zákonníka a vyhlásenia povinnej osoby o uznaní dlhu a vyhlásenia osoby povinnej, o výslovnom súhlase, aby v prípade nesplnenia záväzkov zo Zmluvy o pôžičke uzavretej dňa 25. januára 2010 sa notárska zápisnica R. X/XXXX, R. XXXX/XXXX, R. XXXX/XXXX zo dňa 25. januára 2010 stala exekučným titulom, žalobkyňa 1/ (v tom čase manželka žalobcu 2/) nebola, tieto boli uzatvorené iba medzi žalobcom 2/ a žalovaným. Z dôvodu nedostatku splnenia zákonných náležitostí súčasne a to naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení ako procesne prípustným nástrojom na ochranu práva, ako aj absenciu aktívnej vecnej legitímácie na strane žalobkyne 1/, súd potom jej žalobu zamietol bez toho, aby sa zaoberal meritom veci. Súd navyiac uviedol, že požičanie sumy 730 000 € nie je bežnou vecou, ktorú môže v zmysle § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka vybavovať každý z manželov a preto pokiaľ jeden z manželov uzavrie zmluvu o pôžičke bez súhlasu druhého manžela, takýto právny úkon sa považuje za platný len do času, keď sa druhý manžel jeho neplatnosti nedovolá, a dovoliť sa musí voči všetkým účastníkom právneho úkonu. Vyššie uvedená skutočnosť ale platí len v prípade, ak ide o veci týkajúce sa spoločných vecí (vecí patriacich do BSM), pokiaľ by mala požičaná suma slúžiť napr. na získanie vecí patriacej do BSM. Žalobkyňa 1/ však (v lehote troch rokov) nevykonala úkon, ktorým by sa v zmysle § 40a Občianskeho zákonníka dovolala relatívnej neplatnosti zmluvy o pôžičke voči všetkým účastníkom tohto právneho úkonu a vzhľadom na to aj relatívne neplatný právny úkon je potrebné za týchto okolností považovať za platný právny úkon.

1.4. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie ďalej za preukázané zo zmluvy o pôžičke zo dňa 25. januára 2010 uzavretej medzi žalobcom 2/ a žalovaným, že žalovaný poskytol žalobcovi 2/ bezúročnú pôžičku vo výške 730 000 €, ktorú sa tento zaviazal vrátiť najneskôr do 31. januára 2011 na základe písomnej výzvy žalovaného. V čl. IV. zmluvy sa zmluvné strany dohodli, že touto zmluvou zanikajú všetky predchádzajúce záväzky uzatvorené z titulu predchádzajúcich pôžičiek medzi nimi a nahrádzajú sa touto zmluvou ako novatívnym záväzkom dlžníka voči veriteľovi. V čl. V. bod 1. zmluvy žalobca 2/ ako dlžník uviedol, že si túto zmluvu pred jej podpisom prečítal, že bola uzatvorená po vzájomnom prerokovaní, podľa jeho pravej a slobodnej vôle, určite, vážne a zrozumiteľne, nie v tiesni ani za nápadne nevýhodných podmienok. V zmysle čl. V bod 2. zmluvy prehlásil, že jeho zmluvná voľnosť a spôsobilosť na právne úkony nie je obmedzená a právny úkon má predpísanú formu. Uzavretie zmluvy o pôžičke a existenciu záväzku z tejto pôžičky vo výške 730 000 € potvrdil aj pri výsluchu pred vyšetrovateľom OR PZ-BA III-KP-19-065/2013 zo dňa 3. mája 2013. Zmluva o pôžičke obsahovala všetky náležitosti v zmysle § 657 Občianskeho zákonníka pretože v čl. I. zmluvy je uvedené, že žalovaný poskytol žalobcovi 2/ pôžičku vo výške 730 000 €. Žalobca 2/ sa túto zaviazal vrátiť do 31. januára 2011. Pôžička bola bezúročná. V čl. IV. bod 1. zmluvy si strany platne dohodli v zmysle § 570 ods. 1 a ods. 2 Občianskeho zákonníka (písomná forma) nahradenie pôvodných pôžičiek touto novou pôžičkou V konaní bolo nesporne preukázané, a účastníci tejto zmluvy o pôžičke to zhodne pred súdom potvrdili, že medzi nimi bolo v predchádzajúcom období uzatvorených niekoľko písomných zmlúv o pôžičke to napríklad dňa 19. decembra 2007, 5. marca 2008, 20. mája 2008 a pôžička s lehotou splatnosti 19. decembra 2008 v rôznych výškach a skutočnosť, že pôžičky žalobca 2/ skutočne prevzal, mal súd preukázané výpismi z účtu žalobcu 2/, ale aj notárskymi zápisnicami o uznaní dlhu. Žalobca 2/ nikdy pred tým, žiadnym relevantným spôsobom a to aj z časového hľadiska splatnosti pôžičiek (rok

2007, 2008, 2009) ich existenciu nesporeval. Žalobca 2/ pred súdom tiež nepoprel, že došlo zo strany žalovaného k poskytnutiu pôžičiek aj v hotovosti a bez uzatvorenia písomnej zmluvy. Žalobca 2/ nenamietal pravdivosť tvrdenia žalovaného, že v čase uzatvárania pôžičky dňa 25. januára 2010 predchádzajúce pôžičky neboli vrátené. Žalobca 2/ síce v konaní poukazoval, že časť pôžičiek mala byť vrátená resp. započítaná odpredajom nehnuteľnosti v Bratislave (LV č. XXX k.ú. D. R. K.), avšak táto skutočnosť bola bez právneho významu, pretože sa jednalo o právne úkony, ktoré nastali až po uzatvorení zmluvy o pôžičke dňa 25. januára 2010 a teda v čase jej uzatvorenia pôžičky reálne v celosti vrátené neboli. Kúpna zmluva zo dňa 13. mája 2010, navyiac uzatvorená s iným subjektom (A. I..W..V..) ako účastníkom zmluvy o pôžičke zo dňa 25. januára 2010 (nehnuteľnosť na U. XX, D.) a aj Vyhlásenie o splatení dlhu zo dňa 12. mája 2010 boli skutočnosťami, ktoré nastali až po uzavretí zmluvy o pôžičke zo dňa 25. januára 2010 a nič nemenia na tom, že pôžičky k tomuto dňu vrátené neboli. Žalobca 2/ a žalovaný uzatvárali medzi sebou po dlhú dobu niekoľko zmlúv o pôžičke v značnej výške, ktorých obsah a dokonca forma sa viacmenej nemenili, a preto nemožno pripustiť ani možnosť, že žalobca 2/ pri svojich rozsiahlych obchodných aktivitách v oblasti investícii nehnuteľností v tom čase nevedel, čo podpisuje a to aj s poukazom na čl. V. zmluvy o pôžičke zo dňa 25. januára 2010. Žalobca 2/ nesporeval poskytnutie pôžičiek a to až do začatia exekučného konania vedenom na Okresnom súde v Pezinku sp. zn. 8Er/1033/2012, kde však namietal iba ich výšku. Ďalším nespochybňujúcim faktom boli aj samotné vzťahy medzi žalobcom 2/ a žalovaným, ktorí boli dlhoroční priatelia, pričom samotná solventnosť žalovaného k výške poskytnutých pôžičiek nebola stranami sporu spochybnená. Ďalšie skutkové okolnosti nespochybňujúce poskytnutie pôžičky bol ich ekonomický účel konania žalobcu 2/ (realizácia stavieb rodinných domov). Zmluva o pôžičke zo dňa 25. januára 2010 v čl. IV obsahovala privatívnu nováciu, čo znamená, že doterajší záväzok zaniká a vzniká záväzok nový, ktorý nahrádza pôvodný záväzok, čo súčasne znamená, že pôvodný záväzok v tom čase trval. Pri zachovaní písomnej formy ako predpokladu platnosti dohody o nahradení záväzku novým záväzkom, súd zároveň konštatoval s poukazom na skutkový stav, že mal preukázanú existenciu pôvodných pôžičiek a žalobca 2/ žiadnym relevantným spôsobom nepreukázal ich zánik napr. splatením a tiež, že tieto neboli premlčané (napr. vid' notárske zápisnice). Súd mal zároveň preukázaný zánik predchádzajúcich záväzkov tzv. generálnym vyrovnaním, keď v čl. IV. zmluvy je uvedené, „že strany sa dohodli, že touto zmluvou súčasne zanikajú všetky predchádzajúce záväzky uzatvorené z titulu predchádzajúcich pôžičiek“. Súd prvej inštancie vzhľadom na vyššie uvedené potom žalobu žalobcu 2/ v časti určenia, že zmluva o pôžičke zo dňa 25. januára 2010 je neplatný právny úkon ako nedôvodnú zamietol.

1.5. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie preukázané, že žalobca 2/ ani v časti žaloby o určenie, že vyhlásenie, že dlh žalovaného uznáva v plnom rozsahu čo do základu a výšky, že došlo k plneniu zo strany žalovaného ako veriteľa a že žalobca 2/ súhlasí, aby v prípade nesplnenia svojich záväzkov voči žalovanému sa táto notárska zápisnica stala exekučným titulom na celý jeho hnutel'ny a nehnuteľný majetok, neuniesol dôkazné bremeno opaku, ktoré ho zaťažovalo v tom smere, že v čase uznania dlh netrval resp. že zanikol s poukazom na čl. IV zmluvy o pôžičke a to bez ohľadu na jeho splatnosť. Zákon zároveň nevyklučuje, aby v deň uzavretia zmluvy o pôžičke dlžník nemohol tento svoj dlh uznať a taktiež nikde nehovorí, že uznať možno len splatný dlh, a preto možno z uvedeného vyvodit', že uznať možno dlh ako taký. Je potrebné rozlišovať medzi dlhom a jeho splatnosťou. Vyhlásenie žalobcu 2/ v notárskej zápisnici sp. zn. R. X/XXXX, R. XXXX/XXXX, R. XXXX/XXXX zo dňa 25. januára 2010 spísanej notárkou JUDr. X. N. je jasné, určité a zrozumiteľné obsahujúce právny záväzok, je vyznačená oprávnená osoba a povinná osoba, právny dôvod, predmet a čas plnenia. Žalobca 2/ svojím vyhlásením v notárskej zápisnici deklaroval vznik záväzku vyplývajúceho z uzavretej zmluvy o pôžičke za účelom posilnenia postavenia žalovaného ako veriteľa prihládajúc pri tom na výšku pôžičky s tým, že uznanie existencie záväzku, ktorý v čase jeho uznania existoval nijakým spôsobom neodporuje zákonu, zákon neobchádza a ani sa neprieči dobrým mravom. Z uznesenia Okresného súdu Pezinok sp. zn. 8Er/1033/2012-73, Ex 2390/2012-1 zo dňa 21. februára 2013 súd zistil, že námietky povinného C. I. proti exekúcií boli zamietnuté, pričom exekučný súd preskúmal žiadosť o udelenia poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul a poveril súdneho exekútora vykonaním exekúcie dňa 11. septembra 2012 podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku. Predmetom exekúcie nebol celý dlh, ale len tá časť dlhu, ktorú žalobca 2/ ako povinný v lehote splatnosti nezaplatil. Žalobca 2/ nepreukázal úhradu zvyšnej časti dlhu a preto jeho námietky vyhodnotil ako nedôvodné, nakoľko po vzniku exekučného titulu nenastali okolnosti, ktoré by spôsobili zánik vymáhaného nároku

alebo by bránili jeho vymáhateľnosti a neboli dané ani iné dôvody pre ktoré by bola exekúcia neprípustná.

1.6. Na základe vyššie uvedených právnych a skutkových záverov potom súd prvej inštancie vo veci rozhodol tak, že žalobu žalobcov v celom rozsahu zamietol a priznal žalovanému náhradu trov konania.

2. Krajský súd v Bratislave na odvolanie oboch žalobcov rozsudkom zo 7. marca 2019 sp. zn. 9 Co 206/2017 potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava III zo dňa 20. októbra 2016 č. k. 19C/276/2013 - 552, a žalovanému priznal náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Uviedol, že súd prvej inštancie sa v napadnutom rozsudku správne zaoberal najskôr otázkou, či sú žalobcovia 1/, 2 /v konaní aktívne vecne legitimovaní; kým v prípade žalobcu 2/, ktorý bol zmluvnou stranou žalobou napádaných (písomných) právnych úkonov - zmluvy o pôžičke, ktorej obsahom bola tiež novácia záväzkov žalobcu 2/, ako aj uznania dlhu s vyhlásením povinnej osoby, že súhlasí s tým, aby sa notárska zápisnica stala exekučným titulom - niet pochybností o jeho aktívnej vecnej legitimácii, tak v prípade žalobkyne 1/ dospel súd prvej inštancie k záveru o jej nedostatku. Uvedený právny záver prvoinštančného súdu považoval odvolací súd za správny. Ako už na to poukázal súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, zo zmluvy o pôžičke zo dňa 25. januára 2010 vyplýva, že jej zmluvnými stranami bol žalobca 2/ ako dlžník a žalovaný ako veriteľ, žalobkyňa 1/ zmluvnou stranou zmluvy o pôžičke zo dňa 25. januára 2010 nebola. Žalobkyňa 1/ teda nebola a nie je v hmotnoprávnom vzťahu k žalovanému, ktorý bol založený spornou zmluvou o pôžičke (rovnako tak nebola účastná ako povinná osoba vyhlásenia o uznaní dlhu, spojeného s výslovným súhlasom, aby sa v prípade nesplnenia záväzku zo zmluvy o pôžičke zo dňa 25. januára 2010 stala notárska zápisnica exekučným titulom podľa § 41 ods. 2 Exekučného poriadku), z čoho vyplýva nedostatok jej aktívnej vecnej legitimácie v konaní. Súd prvej inštancie správne z tohto dôvodu uzavrel, že žalobkyňa 1/ nie je v konaní aktívne vecne legitimovaná, z ktorého dôvodu u nej tiež absentuje naliehavý právny záujem na požadovanom určení, z ktorých dôvodov musel súd prvej inštancie jej žalobu voči žalovanému zamietnuť, a to bez ďalšieho (bez toho, aby sa vo vzťahu k nej zaoberal meritom veci). V podrobnostiach odkázal odvolací súd na odôvodnenie prvoinštančného rozhodnutia v tejto časti.

2.2. Pokiaľ išlo o posudzovanie opodstatnenosti žaloby uplatnenej žalobcom 2/, odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z dostatočne zisteného skutkového stavu a správneho právneho posúdenia veci. Súd prvej inštancie v prípade zmluvy o pôžičke zo dňa 25. januára 2010 správne zistil, že vo svojom čl. IV obsahovala zmluvné dojednanie o tzv. privatívnej novácii, t.j. dohodu o zániku doterajších záväzkov žalobcu 2/ a vznik záväzku nového, vo výške 730.000 €, ktorý nový záväzok nahrádza ten pôvodný. Uvedená privatívna novácia mala zároveň povahu tzv. generálneho vyrovnania, nakoľko zmluvné dojednanie v čl. IV sa týkalo zániku všetkých predchádzajúcich záväzkov, uzatvorených z titulu predchádzajúcich pôžičiek. Keďže zmluvný čl. IV zmluvy o pôžičke zo dňa 25. januára 2010 bol dohodnutý ako generálne vyrovnanie, nebolo podľa názoru odvolacieho súdu nutné v zmluve uvádzať menovite všetky trvajúce predchádzajúce pôžičky žalobcu 2/, nakoľko tieto boli všetky nahradené jediným novým záväzkom, vo výške 730.000 €. Súd prvej inštancie tiež správne zdôraznil, že otázky platnosti napádaných právnych úkonov skúmal vzhľadom na okolnosti, ktoré tu boli v čase, kedy boli sporné právne úkony učené, t.j. ku dňu 25. januára 2010, nakoľko tieto boli rozhodujúce pre rozhodnutie o tom, či napádané právne úkony sú alebo nie sú platné.

2.3. V prípade uznávacieho prejavu žalobcu 2/, obsiahnutého v notárskej zápisnici zo dňa 25. januára 2010 (R. X/XXXX, R. XXXX/XXXX, R. XXXX/XXXX na notárskom úrade JUDr. X. N.) súd prvej inštancie správne založil svoje rozhodnutie na tom základe, že dôkazné bremeno opaku (t.j. že v čase uznania dlh netrval) zaťažovalo žalobcu 2/, nie žalovaného, keďže veriteľ v prípade uznania dlhu nedokazuje vznik dlhu a jeho výšku v čase jeho uznania. Bolo na žalobcovi 2/, ako dlžníkovi, preukázať, že dlh nevznikol, prípadne, že bol splnený či zanikol inak, t.j. v záujme úspechu v spore bol on povinný preukázať, že dlh v čase jeho uznania neexistoval. Skutočnosti, ktoré nastali neskôr (odpredaj nehnuteľnosti, vyhlásenie žalovaného,) nastali až následne po 25. januári 2010. Vyhlásenie žalobcu 2/ v notárskej zápisnici zo dňa 25. januára 2010 ani podľa odvolacieho súdu nevzbudzuje o svojom obsahu žiadne pochybnosti, neprípúšťa možnosť iného výkladu, než, že žalobca uznal dlh v sume 730.000 € a ako povinná osoba súhlasil, aby v prípade nesplnenia záväzku zo Zmluvy o pôžičke zo dňa 25. 1. 2010 sa predmetná notárska zápisnica stala exekučným titulom podľa § 41 ods. 2 Exekučného poriadku. Námiety žalobcu 2/, vznesené v jeho odvolaní neboli spôsobilé zmeniť závery, ku ktorým dospel súd

prvej inštancie. Žalobca 2/ poukazoval na to, že finančné prostriedky - pôžička vo výške 4.000.000 Sk mu bola v skutočnosti poskytnutá nie žalovaným, ale obchodnou spoločnosťou O., I.W.V., z ktorého dôvodu ju podľa žalobcu 2 /nemožno považovať za jeho dlh voči žalovanému. Uvedený právny názor žalobcu 2/ neobstojí; uvedené finančné prostriedky boli žalobcovi 2/ poskytnuté nesporne na základe písomnej zmluvy o pôžičke zo dňa 19. decembra 2007, ktorej zmluvnými stranami bol žalobca 2/ ako dlžník a žalovaný ako veriteľ (t.j. nie obchodná spoločnosť O., I.W.V.); skutočnosť, že peniaze boli vyplatené žalobcovi 2/ z účtu obchodnej spoločnosti O., I.W.V. a nie žalovaného ako fyzickej osoby, nepovažoval odvolací súd za relevantné, keď žalovaný je súčasne 100 % vlastníkom tejto obchodnej spoločnosti. Žalobca 2/ počas konania naznačoval, že zmluvu o pôžičke uzavrel, resp. aj uznal dlh, z dôvodu, že sa obával žalovaného a možných následkov, pokiaľ by tieto právne úkony nevykonal, nakoľko žalovaný prevádzkuje súkromnú bezpečnostnú službu. Žalobca 2/ však okrem tohto vágne formulovaného argumentu neuviedol bližšie, ako konkrétne mala táto skutočnosť (vlastníctvo SBS žalovaným) negatívne ovplyvniť jeho vôľu slobodne sa rozhodovať pri jeho právnych úkonoch. V tomto smere žalobca 2/ neprodukoval žiadne dôkazy, ktoré by preukazovali, že by žalobca 2/ pri uzatváraní zmluvy o pôžičke ako aj uznaní dlhu a vyhlásení ako povinnej osoby v notárskej zápisnici nekonal slobodne, na základe vlastnej slobodnej vôle.

2.4. Odvolací súd potvrdil i rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania a priznal žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa 1/ a navrhla ho ako aj rozsudok okresného súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnila tým, že odvolací súd zasiahol do jej práva na spravodlivý proces tým, že odmietol odpovedať na jej argumenty významné pre rozhodnutie v spore, vydal rozhodnutie s nedostatočným zdôvodnením ako dôsledkom absencie odpovede na rozhodujúce argumenty a popretím jej vecnej legitímácie založil procesnú situáciu, kedy výroky vo veci samej učinil pre ňu záväznými podľa § 228 ods. 1 CSP. Súčasne sa domnievala, že záver oboch súdov ohľadom dostatočnej určitosti náležitosti zmluvy o pôžičke ako aj dohody v zmysle § 570 Občianskeho zákonníka nie je správny a vychádza z nesprávneho právneho posúdenia § 470 ods. 1 v spojení s § 471 Občianskeho zákonníka, § 37 ods. 1 a § 39 Občianskeho zákonníka. Mala za to, že táto práva otázka nebola v praxi dovolacieho súdu riešená a je tým daný i dovolací dôvod podľa § 421 ods. písm. b/ CSP.

4. K dovolaniu sa písomne vyjadril žalovaný, ktorý ho navrhol odmietnuť a priznať náhradu trov dovolacieho konania, mal za to, že odôvodnenie rozsudkov súdov je presvedčivé, keď sa vysporiadali so všetkými argumentami strán sporu, z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP žalovaný uviedol, že otázka platnosti právnych úkonov bola viackrát riešená v rozhodnutiach dovolacieho súdu a súdy sa v konaní i touto skutočnosťou zaoberali a prijali správny právny záver, ktorý vychádzal z preukázaného skutkového stavu.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd alebo dovolací súd) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté, zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), pričom dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 ods. 1 CSP.

7. Žalobkyňa v prvom rade vyvodzovala prípustnosť ňou podaného dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, a II. ÚS 251/03). K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

9. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej, sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

10. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. Ustanovenie § 387 ods. 2 CSP síce umožňuje odvolaciemu súde, aby sa v potvrdzujúcom rozsudku, ktorým sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplnil ďalšie dôvody. Aj v takom prípade je však v zmysle § 387 ods. 3 veta druhá CSP povinný vysporiadať sa s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

11. Rozhodnutia oboch nižších súdov dovolací súd vyhodnotil v ich vzájomnej jednote a dospel k záveru, že odvolací súd rozhodujúci o opravnom prostriedku odvolateľky sa vysporiadal s právne relevantnou argumentáciou odvolateľky adekvátne a preskúmateľne, pričom je potrebné zvýrazniť, že súd prvej inštancie sa v odôvodnení svojho rozhodnutia podrobne a presvedčivo zaoberal tak vyhodnotením skutkového stavu ako aj právnymi závermi, na ktoré odkázal mimo iného i odvolací súd.

12. I keď za porušenie práva na spravodlivý proces považovala žalobkyňa nedostatok odôvodnenia a absenciu odpovedí na argumenty, podľa žalobkyne významné pre rozhodnutie v spore, z obsahu je však zrejmé, že sa nestotožňuje so zamietnutím žaloby pre právny záver o nedostatku jej aktívnej vecnej legitímácie, pričom práve touto skutočnosťou, ako rozhodujúcou vo vzťahu k žalobkyni ako strany sporu, sa oba sudy dôsledne zaoberali a svoje právne závery presvedčivo odôvodnili.

13. Z uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobkyne 1/, ktorého prípustnosť odôvodňovala s poukazom na § 420 písm. f/ CSP nie je prípustné.

14. Žalobkyňa 1/ v dovolaní uviedla, že prípustnosť jej dovolania vyplýva z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá nebola dosiaľ v rozhodnutiach odvolacieho súdu riešená.

15. Pokiaľ dovolateľka zastáva názor, že jej dovolanie je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, musí v dovolaní v spojitosti s týmto tvrdením vysvetliť svoje presvedčenie, že odvolací súd riešil dosiaľ dovolacím súdom neriešenú otázku.

16. Ak v dovolaní absentuje vyššie uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania (1 Cdo 150/2018, 2 Cdo 185/2018, 3 Cdo 74/2017, 4 Cdo 235/2016, 5 Cdo 16/2017, 6 Cdo 6/2018, 7 Cdo 254/2018, 8 Cdo 191/2018, 9 Cdo/4/2020). Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa ustálila na názore, podľa ktorého sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, ale významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 CSP, resp. § 432 ods. 2 CSP.

17. V danom prípade sa dovolateľka nestotožnila s rozhodnutím odvolacieho súdu, podrobila ho kritike a polemizovala s jeho závermi, pričom trvala na tom, že odvolací súd nesprávne vyriešil otázku dostatočnosti náležitosti Zmluvy o pôžičke z 25. januára 2010 ako aj Dohody o tzv. generálnom vyrovnaní, napriek tomu, že sama nebola účastníčkou týchto právnych úkonov a vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia § 470 ods. 1 ako aj neplatnosti právnych úkonov (§ 37 ods. 1 a § 39 Občianskeho zákonníka). Z týchto jej tvrdení však odvolací súd otázku právneho významu, ktorá nebola dosiaľ dovolacím súdom riešená, nemohol vyabstrahovať, tak aby túto mohol považovať za prípustný dôvod v zmysle § 421 ods. 1 a § 422, ods. 2 CSP.

18. Dovolací súd k tvrdenej prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP napriek tomu uvádza, že otázkou platnosti právnych úkonov z hľadiska ich určitosti a zrozumiteľnosti, sa najvyšší súd zoberal vo viacerých svojich rozhodnutiach (napr. R 53/2010, 3 Cdo/327/2008, 1 Cdo/113/2008, 5 Cdo /208/2010, 5 Cdo/ 429/2014 a ďalšie), preto nie je dôvodné tvrdenie dovolateľky, že odvolací súd riešil otázku, dosiaľ dovolacím súdom neriešenú.

19. Z uvedeného je zrejmé, že nebolo možné uskutočniť meritórny dovolací prieskum, nakoľko obsah dovolania a vymedzenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP nemalo zákonom vyžadované náležitosti. Pokiaľ by dovolací súd za tohto stavu nebral do úvahy absenciu náležitostí prípustnosti dovolania, a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný dovolací prieskum priečiaci sa nielen koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP. Postup dovolacieho súdu by v takom prípade dokonca porušil základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

20. Najvyšší súd na základe uvedeného, dovolanie žalobkyne 1/, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné (§ 447 písm. c/ CSP), a ktorého dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP (§ 447 písm. f/ CSP), odmietol.

21. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.